

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนา

โรงเรียนตามมาตรฐาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

ของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7

Administrative and Key Success Factors Affecting the Development of Diamond Health Promotion School in Health Region 7

สุวิชา สังข์ทอง (Suwittha Sangthong)* ดร.ประจักษ์ บัวผัน (Dr.Prachak Bouphan)^{1**}

(Received: May 7, 2021; Revised: June 7, 2021; Accepted: June 8, 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิจากประชากร 590 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานโดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านพลังประชาสังคม และปัจจัยทางการบริหารด้านวิธีการจัดการ มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ได้ร้อยละ 68.8 ($R^2=0.688$, $p\text{-value}<0.001$) ทั้งนี้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรมากขึ้น

ABSTRACT

This cross-sectional descriptive research aimed to study administrative factors and key success factors affecting the development of diamond health promotion school in health region 7, Thailand. The samples were 125 personnels selected by stratified random sampling from the 590 populations. Data were collected by questionnaire and Indepth interview guidelines for the quantitative and qualitative data gathering. Data analysis was performed by descriptive and inferential statistics with significant level at 0.05. The results revealed that the level of administrative factors, key success factors and the development of diamond health promotion school in health region 7 overall were at high level. The key success factor; Civil society power, and an administrative factor; Management are enthusiastic about participation were affecting and could joint predict the development of diamond health promotion school in health region 7 at 68.8%. ($R^2=0.688$, $p\text{-value}<0.001$). Schools and related agencies should encourage community leaders to become more participate in diamond health promotion schools.

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

Keywords: Administrative factors, Key success factors, Diamond health promotion school

¹Corresponding author: bprach@kku.ac.th

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ โภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

เด็กเป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะต่างๆ ซึ่งการปลูกฝังความรู้ ประสบการณ์ที่ดี รวมทั้งการดูแลร่างกายให้เจริญเติบโตอย่างสมวัยจะส่งผลต่อลักษณะนิสัย พฤติกรรมและการมีสุขภาพที่ดีเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ด้วย ทั้งนี้โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยเด็กได้มากที่สุด องค์การอนามัยโลกจึงได้เสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นกลไกการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีให้นักเรียนมีสุขภาพที่แข็งแรง ตลอดจนเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัวและชุมชนอีกด้วย [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีจุดมุ่งหมายให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ภูมิปัญญาความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข [2] สอดคล้องกับนโยบายของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่มีการพัฒนาระบบอนามัยโรงเรียนด้วยโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในปี พ.ศ. 2542 ด้วยการผลักดันให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดีของนักเรียน ทั้งนี้การดำเนินงานตามนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้รับความร่วมมือจากทั้งกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข โดยปี พ.ศ. 2552 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการและผ่านการประเมินร้อยละ 96.8 อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านสุขภาพ กล่าวคือมีพฤติกรรม การบริโภคอาหาร การดูแลสุขภาพช่องปาก การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล และการทำกิจกรรมทางกาย ตลอดจนมีพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อการใช้สุขภาพตามมา กรมอนามัยจึงพัฒนาเกณฑ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้มีมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โดยมีระยะเวลารับรองผลการดำเนินงานของโรงเรียนครั้งละ 3 ปี [3]

การพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เป็นการพัฒนาระบบการจัดการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพตลอดจนการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการมีพฤติกรรมและสุขภาพที่ดีของนักเรียน ซึ่งต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การดำเนินงานอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานจนเกิดผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ดีและการมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน เกณฑ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งโรงเรียนมีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีของครูและนักเรียน 2) ด้านการดำเนินงานสุขภาพของนักเรียนแกนนำ เป็นกระบวนการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสุขภาพในโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจนเกิดเป็นนวัตกรรมโครงการสุขภาพของนักเรียน และ 3) ด้านผลสำเร็จการดำเนินงานเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามมาตรฐานข้างต้น ซึ่งเป็นการประเมินผลลัพธ์ด้านสุขภาพของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และการประเมินผลโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูผู้รับผิดชอบต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดีของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น [3]

ปัจจัยทางการบริหาร เป็นการสนับสนุนทางทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ปัจจัยทางการบริหารประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) วิธีในการดำเนินการ 5) เวลา และ 6) เทคโนโลยี [4] ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารเหล่านี้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับการดำเนินงานตามบริบทของโรงเรียน

นอกเหนือจากปัจจัยทางการบริหารแล้ว ปัจจัยแห่งความสำเร็จนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพตลอดจนการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการมีพฤติกรรมและสุขภาพที่ดีของนักเรียนต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ตลอดจนประชาชนในชุมชน ตามแนวคิดสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาของประเวศ วะสี [5] ทั้งนี้ภูเขาเปรียบเสมือนปัญหาและสามเหลี่ยมเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา ซึ่งประกอบด้วยการสร้างองค์ความรู้ การเคลื่อนไหวทางสังคมและการเชื่อมต่อการเมือง ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนนั้น ประกอบด้วยพลัง 3 ด้าน คือ 1) พลังด้านวิชาการ คือการที่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และสามารถนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการส่งเสริมและแก้ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนภายใต้บริบทของโรงเรียนร่วมกัน รวมถึงการได้รับสนับสนุนและการให้คำแนะนำทางวิชาการจากบุคลากรสาธารณสุข 2) พลังด้านการเมือง คือการที่คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงภาคีเครือข่ายซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร และ 3) พลังด้านประชาสังคม คือการที่ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร [3] ทั้งนี้มีผู้ทำวิจัยและศึกษาพบว่าปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานสุขภาพอาหารของครูอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น [6] รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [7]

ปีงบประมาณ 2561-2563 เขตสุขภาพที่ 7 มีโรงเรียนผ่านการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรทั้งสิ้น 25 โรงเรียน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สมัยที่ 2 (เพชรต่อเนื่อง) จำนวน 6 โรงเรียน [8] จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าการพัฒนาโรงเรียนให้มีการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรให้มีความต่อเนื่องนั้นเป็นเรื่องที่ยาก โดยพบว่าผลสำเร็จการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์โดยเฉพาะด้านภาวะสุขภาพของนักเรียนกล่าวคือ นักเรียนมีน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงเกินเกณฑ์ (เริ่มอ้วนและอ้วน) ร้อยละ 8.7 และส่วนสูงตามเกณฑ์อายุต่ำกว่าเกณฑ์ (ค่อนข้างเตี้ยและเตี้ย) ร้อยละ 7.3 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 7.0 และ 5.0 ตามลำดับ นอกจากนี้พบปัญหาด้านการดำเนินงานสุขภาพของนักเรียนแกนนำ โดยเฉพาะการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาด้านภาวะสุขภาพ [9]

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาแบบการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 7 ให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7
2. ระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และระดับการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร
ของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่ผ่านการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เขตสุขภาพที่ 7 จำนวน 590 คน [8] คำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Cohen [10] ทั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model คือ 0.345 ซึ่งนำมาจากการศึกษาปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครุอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย [11] จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามจังหวัด โดยให้ประชากรในแต่ละชั้นภูมิมีลักษณะคล้ายคลึงกันมากที่สุด และทำการเทียบสัดส่วนขนาดตัวอย่างต่อกลุ่มประชากร จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละกลุ่มจังหวัดจนได้จำนวนตัวอย่างตามที่กำหนด การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรได้ดีที่สุด (Key Informants) ทั้งนี้พิจารณาคัดเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนามัยโรงเรียน หรือครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร บุคลากรทางการศึกษาในศึกษาธิการจังหวัด และบุคลากรสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศูนย์อนามัยที่ 7 รวมทั้งสิ้น 12 คน ทั้งนี้กลุ่มบุคคลที่ใช้แนวทาง การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นผู้ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือมีทั้งหมด 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีทั้งหมด 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร [12] จำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิดให้เติมคำลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านวิธีการจัดการ ด้านเวลา และด้านเทคโนโลยี [4] จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ) [13] ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชเท่ากับ 0.98

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ พลังด้านวิชาการ พลังด้านการเมือง และพลังด้านประชาสังคม [6] จำนวน 18 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ) [13] ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชเท่ากับ 0.98

ส่วนที่ 4 การพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ การดำเนินงานสุขภาพของนักเรียนแกนนำ และผลสำเร็จการดำเนินงาน [3] จำนวน 18 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ) [13] ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชเท่ากับ 0.99

ส่วนที่ 5 คำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้เสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 มีคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ชุดที่ 2 แนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมีทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางการบริหาร ส่วนที่ 2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ส่วนที่ 3 การพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร และส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และสถิติเชิงอนุมาน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนด้วยการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลการสัมภาษณ์ด้วยแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

การแปลผล การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จและระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ด้วยการจัดลำดับช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ [14] ระดับน้อยที่สุด (1.00–1.49 คะแนน), ระดับน้อย (1.50–2.49 คะแนน), ระดับปานกลาง (2.50–3.49 คะแนน), ระดับมาก (3.50–4.49 คะแนน) และระดับมากที่สุด (4.50–5.00 คะแนน) ตามลำดับสำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์ จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) [15] มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 แบ่งระดับดังนี้ $r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship), $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ (Weak Relationship), $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (Moderate Relationship), $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง (Strong Relationship) และ $r = \pm 1$ หมายถึง มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ (Perfect Relationship)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2563 เลขที่ HE632249 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2563 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2564 โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยถึงศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรสังกัดอยู่ในเขตสุขภาพที่ 7 จำนวน 13 แห่ง และนำเสนอแบบสอบถามด้วยตนเองให้ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการจัดการการศึกษาซึ่งเป็นผู้ประสานงานกับโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเลือกพร้อมมอบรายชื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดส่งแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยเตรียมซองจดหมายและจำหน่ายซองจดหมายถึงผู้วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับเมื่อตอบเสร็จสิ้นและส่งคืนผู้วิจัยโดยตรงเมื่อครบกำหนด 20 วัน กรณีเมื่อครบกำหนดแล้วผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามซ้ำโดยช่องทางไปรษณีย์ถึงกลุ่มตัวอย่างทุกราย จากนั้นนำแบบสอบถามทุกฉบับที่รวบรวมได้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 125 ฉบับ

ผลการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรเขตสุขภาพที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 125 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 76.8 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 35.2 อายุเฉลี่ย 43.38 ปี (S.D.=10.42 ปี) อายุมากที่สุด 59 ปี อายุน้อยที่สุด 23 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสร้อยละ 64.8 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 55.2 บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรเขตสุขภาพที่ 7 ส่วนใหญ่เป็นครูร้อยละ 82.4 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน 1-10 ปีร้อยละ 68.8 ค่ามัธยฐาน 6 ปี (ค่าสูงที่สุด 39 ปี ค่าต่ำที่สุด 6 ปี) เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 27.2 โดยส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 76.5

ระดับปัจจัยทางการบริหารในการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 (S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิธีการจัดการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีระดับปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.23 (S.D.=0.51) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร มีระดับปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.22 (S.D.=0.63) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเวลา มีระดับปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 (S.D.=0.59) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ มีระดับปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.01 (S.D.=0.64)

ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 (S.D.=0.50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพลังด้านประชาสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D.=0.54) รองลงมาคือพลังด้านการเมืองมีระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 (S.D.=0.52) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือพลังด้านวิชาการมีระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D.=0.57)

ระดับการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D.=0.50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D.=0.52) รองลงมาคือผลสำเร็จการดำเนินงาน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D.=0.53) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการดำเนินงานสุขภาพของนักเรียนแกนนำ มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 (S.D.=0.56)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาเขตสุขภาพที่ 7 พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.671$, $p\text{-value}<0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิธีการจัดการมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=0.718$, $p\text{-value}<0.001$) รองลงมาได้แก่ด้านบุคลากร ($r=0.444$, $p\text{-value}<0.01$) ด้านงบประมาณ ($r=0.460$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($r=0.575$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านเวลา ($r=0.646$, $p\text{-value}<0.001$) และด้านเทคโนโลยี ($r=0.607$, $p\text{-value}<0.001$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ส่วนภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.770$, $p\text{-value}<0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พลังด้านประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=0.812$, $p\text{-value}<0.001$) รองลงมาได้แก่

พลังด้านการเมือง ($r=0.698$, $p\text{-value}<0.001$) และพลังด้านวิชาการ ($r=0.616$, $p\text{-value}<0.001$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ดังตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการร่วมกันพยากรณ์ของปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 พบว่า ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการเรียงตามลำดับคือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านพลังด้านประชาสังคม ($p\text{-value}<0.001$) และปัจจัยทางการบริหารด้านวิธีการจัดการ ($p\text{-value}<0.001$) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ได้ร้อยละ 68.8 ดังตาราง 3 และสามารถเขียนสมการถดถอยพหุเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = 0.893 + (0.581)(\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านพลังด้านประชาสังคม}) + (0.220)(\text{ปัจจัยทางการบริหารด้านวิธีการจัดการ})$$

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามทั้งหมด 125 ฉบับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้นำเสนอปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 33 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 26.4 โดยปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ งบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด รองลงมาคือบุคลากรทางการศึกษามีภาระงานค่อนข้างมากจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรได้ไม่เต็มที่ ทั้งนี้ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ควรจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาพของนักเรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชน รองลงมาคือ ควรมีการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและนักเรียนแกนนำ โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบประเด็นที่สำคัญดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โดยเฉพาะการสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพและกิจกรรมของโรงเรียนให้กับประชาชนในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวนผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้น จำเป็นต้องมีการให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร นอกจากนี้ยังพบว่าการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรต้องอาศัยการประสานงานระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนระหว่างหน่วยงาน และโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากองค์ประกอบแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งพบว่าโรงเรียนบางแห่งมีข้อจำกัดในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานด้านสาธารณสุข ซึ่งพบปัญหาในการคืนข้อมูลผลลัพธ์ด้านสุขภาพของนักเรียนและการให้คำแนะนำแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่พบ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านพลังด้านประชาสังคม และปัจจัยทางการบริหาร ด้านวิธีการจัดการ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 ได้ร้อยละ 68.8 ทั้งนี้ปัจจัย

แห่งความสำเร็จ ด้านพลังด้านประชาสังคม คือการที่ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน กล่าวคือผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหา วางแผน ดำเนินงานตามแผน ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การสื่อสารข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงาน รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรในชุมชนเพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้คือการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อส่งผลการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน [16] และมีผลต่อการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน [17] ทั้งนี้การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรจำเป็นต้องใช้ปัจจัยทางการบริหารหลายด้านในการสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ จึงทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้เคยศึกษาไว้ว่า บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 [18]

ปัจจัยทางการบริหาร ด้านวิธีการบริหารจัดการ เป็นกระบวนการในการบริหารจัดการด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การประสานงานภายในองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการควบคุมกำกับและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตลอดจนบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน [19-20] ทั้งนี้การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรจำเป็นต้องใช้ปัจจัยทางการบริหารหลายด้านในการสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ จึงทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้เคยศึกษาไว้ว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านวิธีการจัดการไม่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียน [11]

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ศึกษาธิการภาค 12 ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 7 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนและการสนับสนุนทรัพยากรจากชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ศึกษาธิการภาค 12 ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 7 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน ตลอดจนทราบปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวางแผนแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
3. ศึกษาธิการภาค 12 ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 7 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรให้มากขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการหรือแนวทางในการแก้ปัญหาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหการดำเนินงานได้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่มากขึ้น

4. ศึกษาธิการภาค 12 ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 7 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีช่องทางการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรสามารถประสานงานและสื่อสารข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร
2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และสาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนทุนเพื่อทำการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เขตสุขภาพที่ 7 ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Health Promotion School: An effective approach for early action on NCD risk factors. WHO: Geneva, Switzerland; 2017.
2. Ministry of Education. National Education Act 1999. Bangkok: Office of the National Education Commission; 1999. Thai.
3. Bureau of Health Promotion, Department of Health. Guidelines for the implementation of schools health promotion. Bangkok: Printing House, The Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Ltd; 2002. Thai.
4. Boupan P. Principles of Public Health Administration. 4th edition Khon Kaen: Faculty of Public Health Khon Kaen University; 2015. Thai.
5. Tangkitvanich S. "Leverage" Thailand to overcome complex social, economic and political crisis. October Features; 2013. Thai.
6. Anuchit T, Prachak B. Food Sanitation Operations of Health Teachers in Primary Schools. Nong Song Hong District Khon Kaen Province. Food and Drug Journal. 2015; 22 (2), 53-62. Thai.
7. Thawatchai T. Community involvement affecting the learning achievement of small elementary schools under the Office of the Basic Education Commission. Journal of Education Narasuan University. 2015; 17 (4), 82-92. Thai.

8. Health Promotion Center Region 7, Department of Health. Report on the performance of the school-age cluster for the fiscal year 2020, round 2. Khon Kaen: Health Promotion Center Region 7; 2020. Thai.
9. Klamsuwan B, Ekkantong P, Rodchompoo T, Nadpad S. Evaluation of Health Promotion School Project at Diamond Level 7, Health Area Journal 7, Health Center 7 Khon Kaen. 2018; 10 (2): 33-50. Thai.
10. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd ed. New York: Mcgraw-Hill; 1988.
11. Faimernwai C, Siruecha C. Management Factors Affecting Health Promotion School Operations of School Health Teachers in Nong Khai Province. Journal of Health Systems Research and Development. 2014; 6 (3), 222-229. Thai.
12. Schermerhorn JR, Osborn RN, Hunt JG, Uhl-Bien M. Organizational Behavior. 12th edition. United States of America: John Wiley & Sons; 2011.
13. Likert R. The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill; 1976.
14. Chantrasuwan S, Buatuan S. Social sciences research methodology. Khon Kaen: Department of sociology and anthropology, Faculty of humanities and social sciences, Khon Kaen University; 2004. Thai.
15. Elifson KW, Richard RP, Haber A. Fundamentals of Social Statistics. 2nd edition. New York: McGraw-Hill, Inc; 1990.
16. Suwat S, Saenglert J. Community involvement affecting the organization of school environment under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2. Silpakorn Educational Research Journal. 2017; 9(1): 314-328. Thai.
17. Boonkanan B, Sringan K, Deengam S. The linear relationship model of the trees that affected the diamond-level school administration of the basic educational institutions. Journal of Educational Administration, Bua Bundit, Ubon Ratchathani Rajabhat University. 2017; 17 (3), 660-667.
18. Charoenket K, Anannavee P, Phritikul S. Factors affecting academic affairs administration effectiveness of schools in singburi province under the secondary educational service area office 5. Journal of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University. 2017; 7(28), 212-221. Thai.
19. Srithomee P, Thamarat P, Karahan W. Administrative Factors Affecting the Effectiveness of Education Management of Schools under the Office of Secondary Education Service Area 20. Journal of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University. 2018; 6 (22): 97-106. Thai.
20. Boonkasem S, Kongsutjai S, Rangsinon W. Management Factors Affecting Effectiveness of Small Schools in the Primary Educational Service Area in Nakhon Sawan Province. Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University. 2017; 11.1: 217-230. Thai.

ตัวแปร	B	Beta	T	p-value	R	R ²	R ² Change
1. พลังงานประชาชนสังคม	0.581	0.624	8.198	<0.001	0.812	0.660	-
2. วิธีการจัดการ	0.220	0.252	3.315	<0.001	0.829	0.688	0.028

ค่าคงที่ = 0.893, F= 134.446, p-value<0.001, R=0.829, R²=0.688, R²_{adj}= 0 .683